

Forskningsetikk og kongsgårdprosjektet Avaldsnes

Adresseavisen
28.1.2011

Tilsvar til professor Dagfinn Skre innlegg i Adresseavisen 20. 01.2011

Norsk forskningspolitikk er i dag styrt av en strategi som setter de humanistiske forskningsmiljøene i en knallhard konkurranse om knappe ressurser. I et slikt klima blir disse miljøene utfordret til å finne alternative eksterne midler til planlagte prosjekter. Dette åpner for noen forskningsetiske spørsmål som må tas på alvor: «Utfordringen ligger altså i balansegangen mellom ønskelige tilknytninger på den ene siden, og et avhengighetsforhold som har en negativ påvirkning på forskningskvaliteten på den andre siden.», konkluderer en rapport fra Forskningsetiske Komiteer. Min agenda var å reflektere omkring vilkårene for historisk kunnskapsutvikling. Kongsgårdprosjektet Avaldsnes sin spesielle forhistorie er godt dokumentert på nett, i aviser osv (forprosjektet har her selv bidratt med vesentlig informasjon) og på denne bakgrunnen konkluderer jeg med at det er utfordrende å forholde seg til resultatene av et prosjekt som tar utgangspunkt i en lokalitet

som a priori er gitt en entydig tolkning, noe prof. Skre offentlig gikk ut med allerede i 2006, dernest at interessen for prosjektets resultater åpenbart vil inngå i ulike kommersielle aktiviteter i Haugesund-regionen. Det er denne utydigheten omkring vilkårene for og omstendigheten omkring prosjektets kunnskapsproduksjon som er mitt egentlige anliggende. Prof. Skre sitt tilsvar viser imidlertid at han oppfatter artikkelen som et angrep på ham og på hans institusjon. Det er den ikke, derfor er det beklagelig at Skre skyter på feil blink og bruker en velkjent retorisk hersketeknikk som går på å beskyldte kolleger for manglende kollegialitet, når det egentlig handler om et forsøk på konstruktiv refleksjon over noen vilkår og forutsetninger som ikke uten videre lar seg styres og påvirkes av en dyktig prosjektledelse og en kompetent faglig referansegruppe. Et så viktig prosjekt fortjener at også disse sidene av forskningsprosessen ventileres, saklig og uten emosjonelle utfall.

AXEL CHRISTOPHERSEN
Professor, museumsdirektør
NTNU Vitenskapsmuseet

Forskningsetikk og Avaldsnes

Christophersen (28.1.) gjentar sin kompromitterende påstand om Kongsgårdprosjektet Avaldsnes (KA). Det gjør den ikke sannere. Han ønsker en debatt om utfordringen i å opprettholde kvalitet i forskningsprosjekter som KA, der alliansepartnere kan ha kommersiell eller politisk interesse i forskningsresultatene.

En kollega sa en gang: «Blant akademikerne er vi humanister aller reddest for det kommersielle – antagelig fordi vi har så lite å selge.» Han traff et kjernepunkt. F.eks. er medisinere

langt mer vant til å gjennomføre forskning med slike allianser.

Derfor er det ikke så underlig at Christophersen føler seg usikker i en slik setting. Meget underlig er det derimot at han mener alliertes interesser er «vilkår og forutsetninger» som vi er viljeløst underlagt. Vår utfordring ligger jo i å håndtere de utfordringer slike allianser innebærer. Kaupang-undersøkelsen, som jeg har ledet siden 1997, har hatt betydelig finansiering av samme slag som KA. Erfaringene derfra er implementert i KA. Alle relevante

Adresseavisen 5.2.2011

anbefalinger i den forskningsetiske rapporten Christophersen siterer, gjenspeiles i KAs dokumenter.

Jeg finner ingen refleksjon hos Christophersen om hva som kan skape kvalitet i prosjekter av denne typen. Hvis han ikke vet hva han skal se etter, er det kanskje ikke så underlig at han ikke får øye på de tiltak vi har truffet for å sikre at KA kan gjennomføres med høy kvalitet.

DAGFINN SKRE
Professor
Kulturhistorisk Museum
Universitetet i Oslo